

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร*
DIGITAL LEADERSHIP COMPONENTS FOR SMALL SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER MUKDAHAN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE

สิทธิราช ชื่นชม¹, พรรัศม์ ลังกะสูตร² และ อธิพงษ์ เพชรสุทธิ์³

Sitthirat Chuenchom¹, Pornrat Langkasutra² and Atipong Phetsute³

¹ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹Doctor of Education, Pathumthani University, Thailand

²⁻³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

²⁻³Faculty of Education, Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: krusitthirat2521@gmail.com

วันที่รับบทความ : 14 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 18 เมษายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 20 เมษายน 2568

Received 14 April 2025; Revised 18 April 2025; Accepted 20 April 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร และ 2) เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เป็นวิจัยเชิงผสมวิธี กรอบแนวคิดใช้แนวคิดและทฤษฎีของ สุกัญญา เข้มข้อย กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จากโรงเรียนใน 15 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 100 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

Citation:

* สิทธิราช ชื่นชม, พรรัศม์ ลังกะสูตร และ อธิพงษ์ เพชรสุทธิ์. (2568). องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 901-921.

Sitthirat Chuenchom, Pornrat Langkasutra and Atipong Phetsute. (2025). Digital Leadership Components For Small School Administrators Under Mukdahan Primary Educational Service Area Office. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 901-921.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

เล็ก จำนวน 100 คน และครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 200 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 300 คน ได้มาโดยการเลือกแบบแบ่งประเภทเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan มี 3 องค์ประกอบมีจำนวน องค์ประกอบย่อยดังนี้ ได้แก่ 1) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรทางดิจิทัล จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านการมีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัลจำนวน 6 ข้อ และ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร จำนวน 6 ข้อ รวมจำนวนข้อย่อยทั้งหมด 20 ข้อ องค์ประกอบสามารถอธิบาย ร่วมกันได้ร้อยละ 28.49 2. สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา Mukdahan พบว่าสภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก, สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา Mukdahan

Abstract

The objectives of this research were to 1) analyze digital leadership components for small school administrators under Mukdahan Primary Educational Service Area Office, and 2) study conditions of digital leadership components for small school administrators under Mukdahan Primary Educational Service Area Office. This study was a mixed methodology. The conceptual framework of this study was applied from Sukanya Chamchoi. The samples were 300 school administrators and teachers of 15 Educational quality development network group from 100 schools, and divided 100 small school administrators and 200 teachers in small schools, and selected by stratified random sampling. The instruments used in the study were a 5-rating scale questionnaire, and an interviewing form. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis.

The study results revealed that 1 . digital leadership components for small school administrators under Mukdahan Primary Educational Service Area

Office comprised 3 components and 20 items: there were creating digital organization, culture with 8 items, having technology skills with 6+ items and person development with 6 items. The components can be explained by 28.48.

2. The conditions of digital leadership components for small school administrators under Mukdahan Primary Educational Service Area Office found that condition overall was at a much level.

Keywords: Digital leadership components, Small school administrators, Mukdahan Primary Educational Service Area Office

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนา และการนำไอซีทีมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน (Enabling Technology) การพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ที่ได้มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐาน ด้านไอซีทีโดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband Internet) กระจายอย่างทั่วถึงเสมือน บริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั่วไป ประชาชนมีความรอบรู้ เข้าถึงสามารถพัฒนา และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างรู้เท่าทัน อุตสาหกรรมไอซีทีมีบทบาทเพิ่มขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชน มีโอกาสในการสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น และไอซีทีมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับปัจจุบัน รัฐบาลได้ตระหนักถึงอิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของประเทศไทย ที่จะปรับปรุงทิศทางการดำเนินงานของประเทศ ด้วยการใช้ประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยความท้าทาย และโอกาสของประเทศไทย ด้านเศรษฐกิจและสังคม ความท้าทายจากพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัล และสภาพภาพการพัฒนาด้านดิจิทัล ในประเทศไทยในปัจจุบัน (แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2560)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลอย่างรวดเร็ว (Digital Disruption) เป็นการเปลี่ยนแปลง สังคมไปสู่สังคมดิจิทัลส่งผลต่อการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีแนวโน้มที่การจัดการศึกษาจะเปลี่ยนไปโดยการเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสังคมและองค์กรภายนอก รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล โดยการนำเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งนี้ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีจะทำให้เข้าสู่สังคมดิจิทัลที่มีการเสริมบทเรียนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง 1 ห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) และโลกเสมือนจริง (Metaverse) ดังนั้น การจัดการศึกษาของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การวางแผน และการสร้างทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของทรัพยากรมนุษย์ ที่จะศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือต้องปรับหลักสูตร และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ทักษะ และสมรรถนะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในโลกดิจิทัลในปัจจุบัน และอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

การเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล แตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา กล่าวคือ ด้วยความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้จากทั่วโลก เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ตามความสะดวก ได้ทั้งบนมือถือ แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูตระหนักถึงความสำคัญเทคโนโลยีดิจิทัลการนำสื่อดิจิทัลที่ทันสมัยในรูปแบบต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้มากขึ้นและดีขึ้น อีกทั้งยังลดภาระการสอนของครูได้เป็นอย่างดีในหลายโรงเรียนจึงได้นำเอาสื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ยูทูบ เว็บไซต์ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และอุปกรณ์พื้นฐานที่ใกล้ตัวครู และนักเรียนมากที่สุดในการนำมาใช้เชื่อมต่อกับสื่อดิจิทัลได้ คือ โทรศัพท์มือถือ โดยในหลายโรงเรียนให้เด็กใช้โทรศัพท์มือถือค้นหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาเรียนหรือให้ช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ แต่ก็มีผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายไม่อนุญาตให้นักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือในโรงเรียน เนื่องจากเห็นว่านักเรียนมักใช้โทรศัพท์มือถือเล่นเกมหรือคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน ทำให้เด็กไม่มีสมาธิในการเรียนและเป็นการรบกวนเพื่อนคนอื่นที่ตั้งใจเรียน นโยบายนี้จึงอาจเป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัลเกิดจากนักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะความฉลาดรู้ทางดิจิทัล (Digital Literacy) ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาบริหารจัดการสถานศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนได้อย่างมหาศาล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีโรงเรียนรวม 146 โรงเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 915 คน

1.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนใน 15 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 100 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 100 คน และครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 200 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 300 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) และจำแนกสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi - structured interview) ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถาม ที่จะทำการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า (interview guideline) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด มีการกำหนดข้อคำถามแบบกว้าง ๆ ตามองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม มีรายละเอียด ในการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมองค์ประกอบตามนิยามขององค์ประกอบที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าตัวแปรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าตัวแปรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าตัวแปรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าตัวแปรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าตัวแปรเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยจำแนกตามประเภทของเครื่องมือวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi - structured interview) ดำเนินการ ดังนี้

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาแบบสอบถาม เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3. แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) เกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาแบบสอบถาม เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จากผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน

4.2 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาลัยปทุมธานี เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์

4.3 สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร จำนวน 300 คน ดังนี้

4.6 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาลัยปทุมธานี เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาขนาดเล็กในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร จำนวน 100 โรงเรียน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 300 คน

4.7 ประสานโดยตรงกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4.8 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามความคิดเห็นคืนตามสถานศึกษาต่าง ๆ

4.9 วิเคราะห์ข้อมูลทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

4.10 การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร จำนวน 300 คน ดังนี้

4.11 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาลัยปทุมธานี เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาขนาดเล็กในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร จำนวน 100 โรงเรียน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 300 คน

4.12 ประสานโดยตรงกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4.13 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนตามสถานศึกษาต่าง ๆ

4.14 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุก
ขั้นตอน และนำมาวิเคราะห์ผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะ
ผู้นำ ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จากตำรา วารสาร บทความ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ
จากการ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กใช้สถิติดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา
ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้ความถี่ (frequency) และร้อยละ
(percentage)

2.2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษาขนาดเล็ก ใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(standard deviation: S.D.) และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ
เบสท์ และคานท์ (Best and Kahn) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50–5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรองค์ประกอบภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50–4.49 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบตัวแปรภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50–3.49 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบตัวแปรภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50–2.49 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรองค์ประกอบภาวะผู้นำ
ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับน้อย

ค่าดัชนีเลขคณิต 1.00–1.49 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวแปรองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis : EFA) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy and Bartlett’s Test การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (factor extraction method : principal component analysis : PCA) และการหมุนแกนแบบวาริแมกซ์ (varimax rotation) ซึ่งเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบ พิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalue) เท่ากับหรือมากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (Comrey and Lee) โดยมีตัวแปรที่สังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบไม่น้อยกว่า 3 ตัวแปร ตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser)

2.4 วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ เชิงปริมาณ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระดับความคิดเห็นตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีการกำหนดเกณฑ์เป็นช่วงคะแนน และแปลผลตามการประเมิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 102)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและจำนวนตัวแปร ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่	องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวนตัวแปร
1	การสร้างวัฒนธรรมองค์กรทางดิจิทัล (creating digital organization culture)	8
2	การมีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล (having technology skills)	6
3	การพัฒนาบุคลากร (person development)	6

1.1 องค์ประกอบที่ 1 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรทางดิจิทัล มีจำนวน 8 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) สร้างสิ่งแวดล้อมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) มีการปรับหรือสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล 3) มีต้องมีแนวคิดในการมองไปข้างหน้า ยอมรับการเปลี่ยนแปลง 4) มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย 5) มีความกล้าในการเสี่ยงที่จะเปลี่ยนแปลง 6) ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 7) สร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัล และ 8) มีการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางดิจิทัลของ สถานศึกษา

1.2 องค์ประกอบที่ 2 การมีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล มีจำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) มีความรู้และความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบนสังคมโลกทุกด้านอย่างรู้เท่าทัน 2) มีทักษะการใช้เทคโนโลยีและการใช้แพลตฟอร์ม ในการขับเคลื่อนการทำงาน 3) มีการขับเคลื่อนการทำงานด้วยระบบดิจิทัล 4) มีการเชื่อมโยงผู้คนแทนการสั่งการและควบคุม 5) มีความสามารถในการรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล และแพลตฟอร์มต่าง ๆ และ 6) มีความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

1.3 องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากร มีจำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) มีความรู้ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) มีให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน 3) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเป็นมืออาชีพ 4) ส่งเสริมความสามารถด้านดิจิทัลของบุคลากรในองค์กร 5) มีความสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 6) สามารถเปิดใจกว้างเพื่อสร้างความเข้าใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร มีระดับของสภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านของสภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

ที่	สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับของสภาพ		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
องค์ประกอบที่ 1 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรทางดิจิทัล				
	สร้างสิ่งแวดล้อมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.15	0.90	มาก
	มีการปรับหรือสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล	4.48	0.74	มาก
	ต้องมีแนวคิดในการมองไปข้างหน้า ยอมรับการเปลี่ยนแปลง	4.39	0.59	มาก
	มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศการใช้ ICTอย่างแพร่หลาย	4.20	0.62	มาก
	มีความกล้าในการเสี่ยงที่จะเปลี่ยนแปลง	4.17	0.64	มาก
	ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.39	0.57	มาก
	สร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการ	4.29	0.51	มาก

ที่	สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับของสภาพ		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	เปลี่ยนแปลง การเรียนรู้บนโลกยุค			
	มีการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางดิจิทัลของ สถานศึกษา	4.64	0.62	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ย	4.34	0.65	มาก
องค์ประกอบที่ 2 การมีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล				
	มีความรู้และความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นบนสังคมโลกทุกด้านอย่างรู้เท่าทัน	4.58	0.67	มากที่สุด
	มีทักษะการใช้เทคโนโลยีและการใช้แพลตฟอร์ม ในการขับเคลื่อนการทำงาน	4.40	0.75	มาก
	มีการขับเคลื่อนการทำงานด้วยระบบดิจิทัล	4.44	0.77	มาก
	มีการเชื่อมโยงผู้คนแทนการสั่งการและควบคุม	4.43	0.76	มาก
	มีความสามารถในการรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล และแพลตฟอร์มต่าง ๆ	4.53	0.71	มากที่สุด
	มีความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	4.10	0.54	มาก
	ค่าเฉลี่ย	4.41	0.70	มาก
องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากร				
	มีความรู้ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.04	0.60	มาก
	ให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน	4.04	0.53	มาก
	ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ เป็นมืออาชีพ	4.11	0.49	มาก
	ส่งเสริมความสามารถด้านดิจิทัลของบุคลากร ในองค์กร	4.70	0.62	มากที่สุด
	มีความสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแข่งขันกับ องค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.68	0.64	มากที่สุด

ที่	สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก	ระดับของสภาพ		
		$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	สามารถเปิดใจกว้างเพื่อสร้างความเข้าใจ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.71	0.61	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ย	4.38	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม		4.37	0.64	มาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีประเด็นสำคัญข้อค้นพบสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

จากผลการวิจัย เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรทางดิจิทัล 2) การมีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล และ 3) การพัฒนาบุคลากร ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จะต้องปรับตัวในการเรียนรู้ให้เท่าทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายวิสัยทัศน์ได้สำเร็จ ดังผลการวิจัย ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีความสำคัญแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับหลักแนวคิดของไบแคม แรมบา (Bikram Lamba) ที่กล่าวถึง ผลกระทบของยุคดิจิทัลต่อภาวะผู้นำโดยมีส่วนร่วมต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นผู้นำทางดิจิทัล และต้องติดตามความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ต้องเข้าใจเทคโนโลยี และขับเคลื่อนด้วยทัศนคติที่เปิดกว้าง มีความกระหายในความรู้อย่างแท้จริง เข้าใจในผลกระทบของเทคโนโลยี สามารถคาดการณ์อนาคตหรือแนวโน้มทางเทคโนโลยีได้ มีความรู้ และวิสัยทัศน์เพียงพอที่จะสามารถใช้ทรัพยากรนั้นอย่างคุ้มค่าสูงสุด นอกจากนี้ผู้นำยังควรรู้จักจำกัด และวิธีรับความรู้ที่ขาด

หายไป เพราะโลกเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การขยายเครือข่าย การเชื่อมต่อทางเทคโนโลยีอาจมีภัยคุกคามเรื่องความปลอดภัย ผู้นำจึงไม่ควรกลัวหรือลังเลที่จะใช้เทคโนโลยี และต้องยอมรับด้วยมุมมองที่ชัดเจน ในศักยภาพของเทคโนโลยีด้วย เช่นเดียวกับ สตีฟ เดนนิ่ง (Steve Denning) ได้กล่าวถึงผู้นำที่ประสบความสำเร็จในยุคดิจิทัล นอกจากจะเข้าใจในการเติบโตของเทคโนโลยีที่ไม่มีที่สิ้นสุดแล้ว ผู้นำยังต้องจัดการกับเครือข่ายหรือการสร้างทีมงานเพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายร่วมกัน สามารถปรับเปลี่ยนทิศทางใหม่ได้ มีกรอบแนวคิดใหม่ที่มุ่งเน้นคุณค่าของลูกค้า ผู้นำด้านดิจิทัลต้องสร้างแรงบันดาลใจ ในการทำงานร่วมกัน และภาวะผู้นำทางดิจิทัลนั้นต้องมีความเป็นผู้นำทั่วทั้งองค์กร

องค์ประกอบที่ 2 การมีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อภาวะ ผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมากที่สุด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .547 - .699 มีค่าความแปรปรวนของ องค์ประกอบเท่ากับ 5.650 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 9.416 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 19.589 ซึ่งเมื่อเทียบ ค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญ เป็นอันดับ 2 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดี และเมื่อ แยกพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบที่ 2 แล้วพบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลจะต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยี และการใช้แพลตฟอร์ม ในการขับเคลื่อนการทำงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกคล่องตัว และการจัดเก็บข้อมูลสำคัญของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ การที่ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ และสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จะสามารถขับเคลื่อนการทำงานทั้งในปัจจุบัน และอนาคตขององค์กรไปสู่องค์กรยุคใหม่ที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรครู และเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีในการนำพาการเรียนรู้มาสู่บุคลากรครู การมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของสถานศึกษาให้มีความน่าเชื่อถือ และน่าติดตาม ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างด้านทักษะ และเทคนิคในการใช้เครื่องมือดิจิทัล เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบนสังคมโลกทุกด้านอย่างรู้เท่าทันและสามารถออกแบบการเรียนรู้ขององค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ที่กำหนด และปรับเปลี่ยนองค์กรให้เป็นองค์กรดิจิทัลหรือกลายเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเทคโนโลยีและสามารถ

นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาและความเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากร อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .532 -.737 มีค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบเท่ากับ 5.337 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 8.895 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 28.485 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดี และเมื่อแยกพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบที่ 3 แล้ว พบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานแต่ละบุคคลมีความรู้ความสามารถหรือความถนัดด้านใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรทุกคนที่อยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นมีอาชีพ และสิ่งสำคัญคือการสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรคือส่วนหนึ่งขององค์กรที่มีความสำคัญ และมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เป็นพลังในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนดไว้ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถประเมินความต้องการของบุคลากร เข้าใจในความแตกต่างทำให้สามารถส่งเสริม ความรู้ และทักษะได้เหมาะสมกับบุคคลสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของสถานศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของครู และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนับสนุน ให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยมีแผนการจัดการที่ชัดเจนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร

2. สภาพภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร พบว่า สภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการวิจัยนี้ ความเป็นผู้นำกำลังเปลี่ยนแปลงพื้นฐานความเป็นผู้นำ บางประการยังคงเหมือนเดิม เช่น ความสามารถในการสื่อสารจูงใจ กรอบและทิศทางการแสดงความสามารถในทางปฏิบัติเปลี่ยนแปลงอย่างไรเมื่อเวลาผ่านไป เช่น การสื่อสารได้เปลี่ยนจากคำสั่ง เป็นเชิงโต้ตอบ และมีส่วนร่วมมากขึ้นในยุคดิจิทัล แสดงให้เห็นว่ามีการเคลื่อนไหวจากการแลกเปลี่ยนไปสู่ความเป็น

ผู้นำที่เปลี่ยนแปลงมากขึ้น การแปลงเป็นดิจิทัล ภาวะผู้นำจะเปลี่ยนแปลงมากขึ้น สุดท้ายจากการศึกษานี้ ความเป็นผู้นำไม่ได้กลายเป็นดิจิทัล แต่จะดำเนินการในยุคดิจิทัล ความเป็นผู้นำใช้เมื่อต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ และสำรวจ วิธีการจัดการต่าง จากการสำรวจวรรณกรรมในวงกว้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึก 13 ครั้งกับผู้บริหาร และผู้นำน้องการ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะเฉพาะ 6 ประการที่ระบุได้ของระบบดิจิทัลส่งผลต่อรูปแบบ การเป็นผู้นำร่วมสมัยทั้ง 3 รูปแบบ คุณลักษณะต่าง ๆ ไม่เพียงแต่เปลี่ยนวิธีที่ผู้นำฝึกฝนรูปแบบ ความเป็นผู้นำแต่ละแบบเท่านั้น แต่ยังเปลี่ยนวิธีที่ผู้นำแสดงออกผ่านการใช้เครื่องมือดิจิทัล วิธีการ และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อยกระดับและเสริมอำนาจความเป็นผู้นำ แม้แต่คุณสมบัติย่อยของแบบความเป็นผู้นำแต่ละแบบก็ขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลขั้นพื้นฐาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรทางดิจิทัล 2) การมีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล และ 3) การพัฒนาบุคลากร เป็นองค์ประกอบที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับตัวในการเรียนรู้ให้เท่าทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายวิสัยทัศน์ได้สำเร็จ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรส่งเสริมการสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้หาแนวทางสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณจัดหาเทคโนโลยีใหม่ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการทำงานให้สอดคล้องกับยุคสมัยและโลกแห่งอนาคต

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สร้างความตระหนักส่งเสริม และพัฒนาทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนานวัตกรรม และทดลองใช้เทคโนโลยีรูปแบบใหม่ ๆ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. เรียกใช้เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กอบสุข คงมนัส. (2561). เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้: วิธีแห่งการศึกษายุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(4), 279 – 290.
- จักรกฤษณ์ สิริริน. (2565). Educational Innovations ภาวะผู้นำตัวใหม่: ภาวะผู้นำ Ict. เรียกใช้เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.facebook.com/EdInnoNews/posts/1642173849204991>
- จิตรกร จันทรสุข และจิรนนท์ วัชรกุล. (2564). "การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(2), 37-47.
- จิรพล สังข์โพธิ์ และคนอื่น ๆ. (2563). ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัล กรณีศึกษา: องค์กรโอที และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับโอทีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2567 จาก <http://cio.citu.tu.ac.th/cio2017/?p=410>
- ชัยญากาศ ไยดี. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 8(1), 150-164.
- ชีวิน อ่อนละอ และคนอื่น ๆ. (2563). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับนักบริหารการศึกษา. วารสารวิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย, 10(1), 108-109.
- ชุตีรัตน์ กาญจนธนะชัย. (2562). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

- ไชยา ภาวะบุตร และคนอื่น ๆ. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(33), 1-11.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). ภาวะผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาวรธรรม ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดาวรธรรม ถวิลการ และศิริกัญญา ภิญาโย. (2559). ภาวะผู้นำการสร้างองค์ความรู้สำหรับผู้บริหารและครู ในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 12(2), 3-4.
- ต้องลักษณะ บุญธรรม. (2559). การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 7(1), 217-224.
- คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). วารสารวิจัยวิชาการ, 4(1), 177-187.
- ไทเกอร์. (2563). ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลคืออะไร. เรียกใช้เมื่อ 3 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://thaiwinner.com/digital-leadership/>
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: ขาวฟ้าง.
- บุณรดา กรรณสูต. (2557). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. Journal of Nakhonratchasima college, 8(1), 87.
- ปกรณ์ ลีสกุล. (2565). Leadership in Digital Era: ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 21 สิงหาคม 2567 จาก <https://aommoney.com/leadership-in-digital-era-ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล/>
- รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มจร.วิทยาเขตอีสาน, 1(3), 53-59.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2561). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในยุค Education 4.0. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 28(3), 489-491.
- วาลิกา รักยินดี และพิชญภา ยืนยาว. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรม. วารสารงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 1668.

- เยาวลักษณ์ จิตต์วโรดม. (2560). บทบาทและทักษะหลักของภาวะผู้นำในยุคสังคมดิจิทัล. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 6(1), 82-91.
- ลลิตา อ่ำบัว. (2562). เทคโนโลยีกับการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 6 กันยายน 2567 จาก <https://www.scimath.org/article-technology/item/12422-2021-08-23-06-07-45>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ท.,ม.ป.ป.). รายงานประจำปี พ.ศ. 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566. เรียกใช้เมื่อ 4 สิงหาคม 2567 จาก www.bopp.go.th/?page=319.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุกัญญา แซ่มซอย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. พิมพ์ครั้งที่ 2 ed. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซอย. ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: (2558). การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(4), 216-224. [knowledgefarm,tsri.or.th/educational-administration-problem/](http://knowledgefarm.tsri.or.th/educational-administration-problem/)
- เอกชัย กี่สุขพันธุ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2567 จาก <http://www.truelookpanya.Com/knowledge/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir>.
- Bikram Lamba. (2022). Leadership in Digital Age. Las Vegas, NV: n.p.
- Eric Sheninger. (2014). Leadership in Education: Pillars of Digital Leadership, Ed. International Center for Leadership in Education (2014): pdf.

- Ernest J. Wilson. (1998). Leadership in the Digital Age. The Encyclopedia of Leadership George R. Goethals, Georgia Sorenson, James MacGregor Burns.
- Ewa Braf and Ulf Melin. (2020). Leadership in a Digital Era-Is “Digital Leadership” a Buzzword or a Significant Phenomenon. 11th Scandinavian Conference on Information Systems (2020): 13.
- Haris Adnan Rizal. (1998). Issues in Digital Era. accessed June 13, 2024, available from https://www.researchgate.net/publication/328528038issues_indigital_era. Howard Lee B. and Andrew L. Comrey. A First Course in Factor Analysis. 2nd ed. Hillsdale: N. J. Lawrence Erlbaum Association.
- Howard yongs. (2023). 6 Things Education Administrators in the Digital Age Should Have and Apply. accessed February 14, 2024, available from <https://campus.campus-star.com/variety/142966.html>.
- Narayan Bhatta. (2021). Emerging Ethical Challenges of Leadership in the Digital Era: A Multi Vocal Literature Review. EJBO Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies 26, 1 (2021): abstract.
- Nexus Thailand. (2023). 5 ปัญหาเกี่ยวกับระบบบริหาร ที่ธุรกิจพบเจอในยุคดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 1 กันยายน 2567 จาก <https://m.facebook.com/NexusSystemResources/photos/a.1551349865162906//2845425972421949/?type=3>.
- Oxford leadership. (2002). 7 Characteristics of Leadership 4.0 What Successful Leaders Do Differently. accessed March 3 2567, available from <https://www.oxfordleadership.com/7-characteristics-leadership-4-0/>.
- Quoted Kaiser in Barbara G. (1983). Tabachink and Linda S. Fidell. Using Multivariate Statistics. New York: Haper & Row.
- Rensis Likert. (1961). The Human Organization New York: Mc Graw – Hill.
- Roxana-Lucia MIHAI and Alina CRETU. (2019). Leadership in the Digital Era. Valahian Journal of Economic Studies 10, 24 (2019): 65-71.

Sahyaja Ch. and Sekhara K.S. Rao. (2018). New Leadership in the Digital Era-a Conceptual Study on Emotional Dimensions in Relation with Intellectual Dimensions. International Journal of Civil Engineering and Technology (IJCIET) 9, 1 (January 2018): 738-745.